

Vývoj českých knihoven

OD DOB PRVNÍ REPUBLIKY PO SOUČASNOST

Martin Krčál

ISKB02 Úvod do knihovnictví, podzim 2020

Knihovny před rokem 1918

- ❑ dlouhá tradice knihoven
- ❑ od hliněných destiček, přes papyrus, pergamen po papír
- ❑ knihtisk

Knihovny před rokem 1918

□ Starověké knihovny

- Ašurbanipalova knihovna v Ninive (Asýrie) – 7. stol. př. n. l.
- Alexandrijská knihovna (Egypt) – 3. stol. př. n. l.
- Pergamská knihovna (Malá Asie) – 2. stol. př. n. l.

□ Středověké knihovny

- klášterní a církevní
  - ❖ Vivarium, Papežská knihovna v Římě, Klášterní knihovna v Plasech, Vyšehradská kapitulní knihovna,...)
- univerzity
  - ❖ Sorbona, Oxford, Cambridge, Pražská univerzita,...

Knihovny před rokem 1918

- renesanční knihovny
  - významné šlechtické rody, panovnické knihovny
- vynález knihtisku – 15. stol.
- institucionální knihovny
  - 1781 – Národní knihovna (R. Ungar), zejména spolkové
- rozvoj vědy a techniky – 19. stol.

A black and white close-up portrait of Tomáš Masaryk, the first president of the Czech Republic. He is shown from the chest up, wearing a suit and tie, and has a full, white beard and mustache. He is wearing round-rimmed glasses and looking slightly to the right of the camera with a thoughtful expression. The background is dark and out of focus.

První republika

- ❑ 1918-1938
- ❑ masarykovské ideály
- ❑ důraz na vzdělanost
- ❑ rozvoj českých zemí
- ❑ národnostní problémy
- ❑ korupce

První knihovní zákon

- ❑ Zákon o veřejných knihovnách obecných (č. 430/1919 Sb.)
- ❑ zaměřen na veřejné knihovny
- ❑ knihovna v každé obci (do 2 let)
- ❑ financováno obcemi
  - definována minimální výše rozpočtu
- ❑ profesionální knihovník v knihovně nad 10.000 obyvatel
- ❑ služby zdarma
- ❑ výpůjční doba dle počtu obyvatel

První knihovní zákon

- ❑ sestavil jej Ladislav Jan Živný
- ❑ inspirace v anglo-amerických zemích a Skandinávii
- ❑ považován za nejlepší KZ té doby

Uplatňování KZ

- ❑ 1921 – Čechy a Morava
- ❑ 1925 – Slovensko
- ❑ 1927 - Podkarpatská Rus
- ❑ nebyl nikdy novelizován
- ❑ problémy v době hospodářské krize

Situace za první republiky

- rozvoj knihoven a českého knihovnictví
- vzdělávání knihovníků
  - původně 2-3 týdenní kurzy (Živný)
  - 1920 - 1927 – Státní knihovnická škola (Zdeněk Václav Tobolka)
    - ❖ studium trvalo 1 rok
    - ❖ učily se dějiny knihtisku, katalogizace, půjčování a doplňování fondů
  - 1926 - kurzy na FF UK na 2 roky (Tobolka)

Národní knihovna - Klementinum

- ✓ 1773 – založena c.k. UK
- ✓ 1781 – Bibliotheca nationalis
- ✓ 1935 – Národní a univerzitní knihovna
- ✓ 1939 – Zemská a univerzitní knihovna
- ✓ konzervační fond

Knihovna hlavního města Prahy

- ✓ 1922 – vznik sítě
- ✓ 1928 – nová budova ÚK
- ✓ návrh arch. Fr. Roith

Zemská a univerzitní knihovna

- ✓ 1923 – vznik knihovny
- ✓ hledání prostor
- ✓ arch. Bohuslav Fuchs
- ✓ 1935 – Zemský dům III
- ✓ 14 poboček

Nový Zemský dům v Brně.

Brněnská Veřejná knihovna obecní

- ✓ 1921 – vznik knihovny
- ✓ osobnost J. Mahena
- ✓ 1926 – Rašínova 3
- ✓ 1934 – čítárna na
Solniční 12

Spolková činnost

- ❑ knihovnické spolky
- ❑ 1919 - Spolek čs. knihovníků a jejich přátel
  - Tobolka a Koutný
- ❑ 1927 –Spolek knihovníků veř. obecních knihoven
  - Brno, Mahen
- ❑ spolupráce se zahraničím (IFLA)
  - 1926 – Mezinárodní knihovnický kongres v Praze

Ekonomická krize

- ❑ krize = problémy s financováním
- ❑ snížení životní úrovně obyvatel
- ❑ větší využívanost knihoven
- ❑ braková literatura
- ❑ finance na knihovny zakotvené v KZ (potřeba novely)

Ohrožení republiky

- ❑ investice do opevnění
  - 10% rozpočtu státu ⇨ cesta k bankrotu
- ❑ 1935 – povinný výtisk
- ❑ 1937 – zákaz nacistických knih
  - vydávání
  - cenzura v knihovnách
- ❑ 1938 – evakuace fondů z pohraničí
- ❑ 1939 – první bibliobus v Praze (do 1940)

Funkce knihovny za první republiky

- ❑ čítárny knih a časopisů
- ❑ pro veřejnost zejména beletrie, populárně-naučná lit.
- ❑ univerzitní knihovny – odborná literatura
- ❑ knihovny často vedou osobnosti uměleckého života v obci
- ❑ propojení s kulturou

Vývoj počtu knihoven

Rok	Počet knihoven
1918 (pouze Čechy a Morava)	1 133
1926 (pouze Čechy a Morava)	11 262
1926 (Československo)	14 755
1937 (Československo)	16 647
1941 (Protektorát Čechy a Morava)	7 582

A black and white historical photograph showing a dense crowd of people, likely in a city during an occupation. In the foreground, a soldier in a helmet is visible, looking towards the camera. Behind him, many civilians and other soldiers are present. The scene is filled with people, some looking towards the camera with various expressions. The background shows buildings and more people, suggesting a busy urban environment.

Okupace

- ❑ 1939-1945
- ❑ omezování kultury
- ❑ veřejnosti omezován vstup do knihoven
- ❑ cenzura

Okupace

- ❑ úpadek knihoven, minimální finance
- ❑ uzavření knihovnických škol
- ❑ cenzura – vyřazování literatury z knihoven
  - židovští autoři, antifašisté, anglo-americká, polská, francouzská nebo ruská literatura
  - 1944 – seznam obsahoval přes 10.000 děl
  - podpora nacistické ideologie, antisemitská literatura
- ❑ personální ztráty
- ❑ univerzitní - omezování přístupu veřejnosti
- ❑ 1941 - zákaz půjčování knih ze žákovských a učitelských knihoven

Vývoj po roce 1945

- ❑ obnova knihoven, spolků a škol
- ❑ snaha vrátit dokumenty do původních knihoven
- ❑ 1946 – budování tzv. Gottwaldových knihoven
  - vnitrostranická knihovnická síť, zahrnovala i závodní knihovny ROH
  - knihovna nového typu
  - podpora politických školení
- ❑ 1948 – převrat, cenzura, knihovny přizpůsobovány potřebám státu

Únorový převrat a budování socialismu

- 13. –14. 5. 1948 - sjezd českých a slovenských knihovnických pracovníků v Brně
  - zdůrazňován politický význam knihoven
  - práce se čtenářem
  - výchova v duchu komunistických idejí
  - výzva k očištění knihoven
    - ❖ od tzv. literárního braku
    - ❖ politicky závadná literatura
  - představen návrh nového knihovního zákona
    - ❖ podpora sjezdu, ale přijat až v roce 1959

Budování socialistických knihoven

- ❑ 1948–1989
- ❑ cenzura
- ❑ politické uvědomění, socialistický člověk
- ❑ standardizace a sjednocování postupů

Budování socialistických knihoven

- ❑ 1950 – obnoveny knihovnické kurzy na FF UK
- ❑ 1953 – vznik středních knihovnických škol v Praze a Brně
- ❑ zavedeny pětiletky a centrální plánování
- ❑ 1952 - celostátní ideologická konference vědeckých pracovníků
  - čtenář nového typu
  - propagace socialistické literatury a komunistických ideálů
  - plánování četby – co má čtenář číst

Propagace, agitace

- knihovnické akční skupiny – agitace mezi obyvateli
  - obcházení domácností, snaha o registraci do knihovny
  - zvýšení počtu uživatelů až o 200%
  - do akce se zapojilo 15% místních knihoven
- Fučíkův odznak
  - podpora dětského čtenáře,
  - 11 knih, 5 filmů, interpretační klíč, zkušební komise
- 1955 - zaveden Březen – měsíc knihy
  - podpora čtenářství

2. knihovní zákon

- ❑ 1959 - Zákon č. 53/1959 sb. O jednotné soustavě knihoven
- ❑ vytvořen jednotný systém knihoven
  - lidové (veřejné) knihovny, místní (malé obce), městské (velké obce), okresní, krajské, státní knihovny, vědecké knihovny, technické vědecké knihovny
- ❑ důraz na spolupráci (MVS, výměna info, akvizice, metodiky,...) a centralizaci
- ❑ role Národní knihovny
  - NK na Státní knihovnu ČSR, povinnost konzervace fondu, budování České národní bibliografie, vedoucí knihovna, poradenství ostatním, centrální řízení
- ❑ zasloužil se o něj Jaroslav Drtina

Fondy, cenzura

- rušení klášterů = zabavování fondů
  - určeny knihovny, kam zabavené knihy putovaly (Strahov, Teplá, Rajhrad)
- cenzura – indexy zakázaných knih
  - zakázaní autoři
  - podpora sovětské literatury a socialistické literatury
- nákupy
  - knihovny mají přednostní právo na nákup literatury

Budování socialismu

- ❑ 1959 - Ústředí vědeckých, technických a ekonomických informací (ÚVTEI)
  - nákupy literatury ze zahraničí pro podniky
- ❑ 1974 – Zásady rozvoje ISK
  - zaměřeno na státní vědecké knihovny
  - budování regionálního fondu (povinný výtisk)
  - vytvářené souborných bibliografií a přispívání do ČNB
  - podpora menším knihovnám
  - podpora výzkumné činnosti
    - ❖ orientace na uživatelské výzkumy, publikační činnost,...

System, centralizace

- ❑ snaha o centralizaci postupů
- ❑ vytváření vlastních pravidel nebo inspirace v SSSR
  - nebyla potřeba spolupráce se zahraničím
  - 1959 - Pravidla jmenného katalogu (Nádvorník)
  - 1965 - ČSN 01 0195 Bibliografický (dokumentační) a katalogizační záznam
- ❑ přístup se mění v 80. letech
  - mezinárodní pravidla ISBD v ČNB, automatizace - [více](#)

Vývoj po roce 1989

- 1989-současnost
- transformace společnosti
- změny v knihovnách
- změna role knihoven
- technologie a automatizace

Stav na počátku 90. let

- ❑ dlouhá tradice knihovnictví
- ❑ vysoká míra centralizace
  - systém knihoven, legislativa
- ❑ chybějící prestiž
  - dobrovolní knihovníci
- ❑ chybějící literatura
  - zahraniční
  - cenzurovaná
- ❑ chybějící technologie
- ❑ nevyhovující prostory, budovy

90. léta

- měnící se společenské prostředí
  - změna uživatelů
  - nové potřeby, kvalita, rychlost, komfort
  - nové služby

- transformace knihoven
  - menší správní celky, rušení okresů, kraje
  - změny zřizovatelů
    - ❖ nově např. knihovny měst a obcí

90. léta

- ❑ rozvoj spolupráce
  - zahraniční
  - domácí
- ❑ internet
- ❑ automatizace knihovnických procesů
  - v Národní knihovně již od 80. let
- ❑ zavádění ICT
- ❑ standardizace

3. knihovní zákon

- ❑ 257/2001 Sb. Zákon ze dne 29. června 2001 o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon)
- ❑ základní rozdělení knihoven
- ❑ otevírá systém knihoven
- ❑ definuje veřejné knihovnické a informační služby

Změna knihovnické práce

- ❑ zpracování fondů
  - již ne pouze tradiční zdroje – internet a online zdroje
- ❑ schopnost vyhledávat dokumenty
  - nové formy zpracování dokumentů (FRBR)
- ❑ zavádění technologií
  - jejich vliv na služby knihoven
  - vzdělávání společnosti i knihovníků
- ❑ knihovna = neformální vzdělávání
  - koncept komunitní knihovny

Knihovna = místo pro setkávání komunity

- ❑ důraz na pohodlí a komfort služeb
- ❑ klidové a odpočinkové zóny
- ❑ seminární studovny
- ❑ občerstvení
- ❑ provozní doba - model 24/7
- ❑ příjemný personál
- ❑ různé cílové skupiny = jiné potřeby
- ❑ přestavby knihoven, finance

Budovy a prostory knihoven

- ❑ často nevyhovující prostory
- ❑ rekonstrukce knihoven
- ❑ důraz na prostor
  - mizí knihy, regály
  - místa pro vzdělávání, akce, setkávání komunit
  - lépe naplňují cíle knihoven
- ❑ diskuze o Kaplického návrhu Národní knihovny

Moderní prostory

Moderní prostory

Technologie a automatizace

- ❑ knihovní systémy, katalogy
- ❑ IS knihoven, intranet, webstránky
- ❑ nástroje pro správu a efektivní využívání EIZ
- ❑ linkovací nástroje, metavyhledávače, velké indexy, citační SW, správa EIZ
- ❑ digitální knihovny
- ❑ komunikační technologie
- ❑ online komunikace, online porady

Fondy

- ❑ návrat zakázané literatury
- ❑ nákupy ze zahraničí
- ❑ finanční prostředky
  - dlouhodobé podfinancování
  - stejné rozpočty **x** pokles nominální hodnoty, růst cen dokumentů (inflace, DPH) ⇔ méně zakoupených dokumentů
  - chybí prostředky na kvalitní a dlouhodobé systematické rozvíjení fondů
  - granty - podpora EIZ, kontinuita???
  - vliv krize 2009 (viz [Čtenář](#))

Fondy a přístup k nim

- nové druhy dokumentů
  - audioknihy, elektronické informační zdroje,...
  - služby jako e-Reading, PressReader apod.
- snaha zpřístupňovat své fondy online
  - digitalizace
  - budování digitálních knihoven a sbírek
  - problém s autorským zákonem
  - pouze v budovách knihoven (e-prezenčka)
- licencované zdroje a otevřený přístup

Hledat v digitální knihovně

Mohlo by se vám líbit

Šachy

Činčera, Josef K.

1923

Kniha

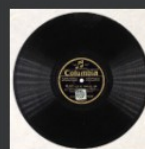

Rašple: humoristický list dělného lidu :...

Autor neuveden

1890-1924

Noviny a časopisy

Oh, Kay!. Clap yo' hands : fox trot. Do...

Gershwin, George

1914

Zvukové nahrávky

Malovaná mládež: humoresky ze života...

Zýbal, František,

1941

Kniha

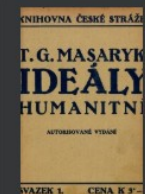

Lidové noviny

Autor neuveden

1893 - 1945

Noviny a časopisy

Ideály humanitní: (několik kapitol)

Masaryk, Tomáš

1919

Kniha

Máj

Mácha Karel Hynek,

1896

Kniha

Moje cesta kolem světa

Carnegie, Andrew

1913

Kniha

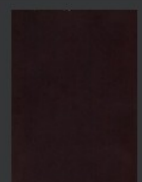
Když slunéčko svítí : verše

Rais, Karel Václav

1889

Kniha

Veřejně dostupné novinky

Úplná nauka o harmonii na základě...

Šín, Otakar

1944

Kniha

Personal-Stand und Vorlese-Ordnung an...

Autor neuveden

1853-1945

Noviny a časopisy

Kultura byzantská : její vznik a význam

Bidlo, Jaroslav

1917

Kniha

Digitální knihovny

- digitalniknihovna.cz
- czechdigitallibrary.cz
- manuscriptorium.cz
- staremapy.cz
- ndk.cz
- thesis.cz

České knihovny na jednom místě

Hledejte mezi 14 509 755 dokumenty

Zadejte hledaný dotaz, např. název knihy

 HLEDAT

[Pokročilé vyhledávání](#)

 [← Inspirace ke čtení](#)

[Najít knihovnu →](#)

Populární

Oblíbení autoři

E-knihy ke stažení

Budování portálů = knihovny.cz

Digitalizace

- cenově dostupné technologie
  - robotické skenery
- uchování národního dědictví
  - projekt Národní digitální knihovna (www.ndk.cz)
  - digitalizace významné části bohemikální produkce 19. - 21. století
  - dlouhodobé uložení dokumentů ve spolehlivém digitálním úložišti
  - zpřístupnění digitálních dokumentů v jednotném rozhraní

Správa a ochrana dokumentů

- ❑ do roku 1989 chybí strategie a nástroje
- ❑ 90. léta – pokusy o nápravu (NKP)
  - pracoviště mechanické očisty, mikrobiologie a klimatologie, přímé digitalizace vzácných rukopisů a starých tisků
  - pracoviště ochranného reformátování novodobých dokumentů
- ❑ kvalitní technologie, dodržování mez. standardů, podfinancování
- ❑ hodně se změnilo po povodních v roce 1997
- ❑ problematika LTP = dlouhodobé uchování dokumentů

Spolupráce

- ❑ výměna bibliografických záznamů
  - Souborný katalog ČR, WorldCat
- ❑ sdílená katalogizace
  - přijetí zahraničních standardů
  - AACR2, UNIMARC/MARC21,...
- ❑ nové typy dokumentů
  - zejména elektronické
- ❑ zavádění ICT

Spolupráce

- společné projekty knihoven
  - např. na podporu čtenářství (Noc s Andersenem)
- mezioborová spolupráce
  - např. muzea, galerie,...
  - společné standardy, projekty
  - Europeana - digitální knihovna světového kulturního dědictví

Knihovníci a vzdělávání

- ❑ chybějící prestiž
- ❑ knihovníka může dělat kdokoliv, dobrovolníci
- ❑ podfinancování knihoven, nedostatek kvalitního personálu
- ❑ vztah škol a praxe
  - vzájemná kritika z obou stran
  - vystudovaní knihovníci nic neumí
  - ale změna knihovnické práce
- ❑ celoživotní vzdělávání
  - výměnné pobyty knihovníků, kurzy, semináře, konference...

Knihovnické školy

□ vysoké školy

- Ústav informačních studií FF UK
- Kabinet informačních studií a knihovnictví FF MU
- Ústav bohemistiky a knihovnictví na Pří-FF SU v Opavě

□ střední školy

- OA, střední a vyšší knihovnická škola v Brně
- Střední škola knih v Brně
- SOŠ Luhačovice
- +11 dalších s oborem [Informační služby](#)

Služby knihoven

□ snaha srovnání se světem

- velká proměna
- část služeb prošla transformací
  - ❖ meziknihovní služby
- nové služby
  - ❖ reprografické, elektronické služby

□ orientace na informační vzdělávání

- dospělí, děti, podpora čtenářství

Služby knihoven

- ❑ rozvoj referenčních služeb
  - z vlastního fondu
  - zprostředkování dokumentů z jiných knihoven a institucí
- ❑ virtualizace služeb
  - katalogy, vzdálený přístup k e-zdrojům, přístup k digitálním knihovnám, komunikace online
  - Ptejte se knihovny.cz
- ❑ využití technologií
  - online nástroje, sociální sítě,...
- ❑ individuální přístup, moderní služby, stálá dostupnost 24/7, komfort,...

Propagace knihoven

- ❑ zakládání PR oddělení
- ❑ spolupráce s médii
- ❑ objevování významu propagace a PR
  - Celé Česko čte dětem
  - Kniha mého srdce
  - spolupráce s médii
  - netradiční propagace ([GR](#))

GUERRILLA READERS

READING BADGES

čtenářské placky

Jsi čtenář, knihovník? Rád čteš, miluješ knihy, nemůžeš se odtrhnout od své čtečky, police s knihami u tebe doma už zabírají většinu pokoje? Nebo nečteš (není čas?), ale čtení fandíš a připadá ti, že je v kurzu?

- SEA
- READER
- if you like reading you
- if you like reading you
- i read more books than blogs
- I BO OK
- library
- ALADA MO' KULTURNÍ DOZA
- Reaa

Guerrilla Readers ve spolupráci s Bad Gees představují sérii čtenářských plackek, ze kterých si určitě vybereš motiv, který ti sedí! Dej větší světu, že fandíš čtení! Placku k dostání na www.badgees.cz

WWW.BADGEES.CZ
WWW.GUERRILLAREADERS.CZ

bad gees

GUERRILLA READERS

Knihovnické spolky a sdružení

- SKIP
- SDRUK
- AKVŠ
- SKAT
- SUAleph
- mezinárodní
  - ALA, IFLA, OCLC, EBLIDA,...

Knihovnické časopisy

☐ recenzované

- [ProInflow](#), [Knihovna Plus](#)

☐ nerecenzované

- [Inflow](#), [Ikaros](#), [Duha](#), [Čtenář](#), [Knihovnický zpravodaj Vysočina](#), [Bulletin SKIP](#), [Zpravodaj JIB](#), [Sova](#), [U nás](#),...

České knihovnické konference

- ❑ Knihovny současnosti, Caslin, Bibliotheca Academica, NASIV, IVIG, Kniha 21. století, Elektronické služby knihoven, Inforum,...
- ❑ seznamy konferencí:
  - [Seznam doporučených vzdělávacích akcí SKIP](#)
  - [Conferencealerts.com](#) (upozorňování na akademické konference)

Knihovnická komunita

- ❑ spolupráce???
- ❑ omlazující se
  - zejména akademické knihovny
- ❑ nové nápady
- ❑ spolupráce v rámci oborů
- ❑ spolupráce dle témat
  - např. e-knihy
- ❑ nejednotnost, zájmové skupiny

Knihovnické soutěže a ceny

Organizační výbor INFORUM 2015
uděluje na základě výsledků hlasování účastníků
21. ročníku konference Cenu INFORUM 2015

INFORUM 2015

Ptejte se knihovny

– nový modul podporující plynulé
funkce kooperačního projektu

Vladimír Karen
předseda organizačního výboru

dne 26. 5. 2015

INFORUM 2015
Ptejte se knihovny

Knihovna roku

- ❑ uděluje ministr kultury
- ❑ [nařízení vlády č. 5/2003 Sb.](#), o oceněních v oblasti kultury, udělovaných MK...
- ❑ dlouhodobé zásluhy o rozvoj knihovnictví v obcích
- ❑ mimořádný přínos k rozvoji veřejných knihovnických a informačních služeb
- ❑ od roku 2003

Medaile Z. V. Tobolky

- ❑ uděluje SDRUK
- ❑ za rozvoj českého knihovnictví
- ❑ za celoživotní práci v knihovnictví

Cena českých knihovníků

- ❑ uděluje výkonný výbor SKIP
- ❑ za dlouholetou činnost v knihovnictví
- ❑ od roku 2001

MARK

- ❑ uděluje SKIP
- ❑ cílem podpořit a ocenit mimořádné tvůrčí aktivity mladých pracovníků knihoven a studentů oboru, do 35 let
  - 2010 - Petr Škyřík,
  - 2011 - Helena Selucká,
  - 2012 – Blanka Vorlíčková,
  - 2013 – Ladislava Zbiejczuk Suchá,
  - 2014 – Dagmar Chytková,
  - 2015 – Eva Vojtíšková,
  - 2016 - Vojtěch Vojtíšek,
  - 2017 – Linda Jansová

Ceny pro instituce

□ Biblioweb

- uděluje SKIP
- soutěž o nejlepší webovou prezentaci knihovny
- od roku 2002

□ Kamarádka knihovna

- uděluje SKIP
- pro dětská oddělení knihoven
- od roku 2007

Financování

- rozpočty
- programy podpory knihoven
  - granty
    - ❖ VISK, FRVŠ, Knihovna 21. století
  - Evropské strukturální fondy
    - ❖ OP VaVpi, OP VK,...
  - ostatní
    - ❖ [Finanční mechanismy EHP a Norské fondy](#)
    - ❖ ...

VISK

- ❑ usnesením vlády ČR ze dne 10. 4. 2000 č. 351 o Koncepti státní informační politiky ve vzdělávání
- ❑ vychází z Koncepce rozvoje knihoven
- ❑ hlavní cíl:
  - inovace veřejných informačních služeb knihoven prostřednictvím ICT
- ❑ financování
- ❑ 9 podprogramů

Přehled podprogramů

Označení	Program
VISK1	Koordinační centrum programu VISK
VISK2	Mimoškolní vzdělávání knihovníků
VISK3	Program vytváření informačních center veřejných knihoven - ICEKNI
VISK4	Digitální knihovna a archiv pro informační služby knihoven
VISK5	Národní program retrospektivní konverze katalogů knihoven v ČR - RETROKON
VISK6	Národní program digitálního zpřístupnění vzácných dokumentů - Memoriae Mundi Series Bohemica
VISK7	Národní program mikrofilmování a digitálního zpřístupnění dokumentů ohrožených degradací kyselého papíru - Kramerius
VISK8	Informační zdroje – dostupnost, CPK a informační brány
VISK9	CASLIN - Rozvoj Souborného katalogu CASLIN a Souboru národních autorit

Knihovny 21. století

- ❑ podpora nadstandardní knihovnické, informační a kulturně vzdělávací činnosti knihoven
- ❑ podporu dostupnosti informací pro občany se zdravotním postižením
- ❑ 3 podprogramy

Podprogramy

- ❑ **Podpora práce s národnostními menšinami a integrace cizinců**
  - realizace výstav, besed, soutěží;
  - nákup knihovního fondu pro národnostní menšiny.
- ❑ **Podpora všeobecné dostupnosti knihovnických služeb pro občany se zdravotním postižením**
  - nákup knihovních fondů pro nevidomé a slabozraké
  - nákup technických zařízení
- ❑ **Kulturní, výchovná a vzdělávací činnost**
  - projekty zaměřené na rozvoj čtenářství, CŽV, přednášky, semináře, besedy, soutěže a výstavy
  - vydávání publikací, podpora komunitní činnosti knihoven a služeb pro skupiny ohrožené sociálním vyloučením
  - akce k významným literárním výročím

Projekty a programy pro knihovny

□ přehled:

➤ <http://ipk.nkp.cz/programy-podpory>

Evropské strukturální fondy

- ❑ [OP Výzkum, vývoj a vzdělávání \(OP VVV\)](#)
- ❑ MŠMT
- ❑ na období 2014-2020
- ❑ cíl = přispět k posunu ČR směrem k ekonomice založené na vzdělané, motivované a kreativní pracovní síle, na produkci kvalitních výsledků výzkumu a jejich využití pro zvýšení konkurenceschopnosti ČR

Evropské strukturální fondy

- ❑ časová náročnost
  - krátké výzvy
- ❑ administrativní náročnost
- ❑ spolufinancování
- ❑ často jen velké projekty
  - dostatek finančních prostředků
- ❑ udržitelnost
- ❑ koncepčnost???
  - dočasný zdroj financí

Fondy EHP a Norska

- pomoc ze zemí EHP a Norsko
  - Norsko, Lichtenštejnsko a Island
- 2014-2021
- Programy:
  - Výzkum, Vzdělávání, Kultura, Lidská práva, Občanská společnost, Zdraví, Sociální dialog,...

Jak vnímáte knihovnu?

- Jak by měla vypadat ideální knihovna?
- Jaké služby nabízet?
- Mají ještě knihovny smysl?
- Mají knihovny nějakou budoucnost?

Děkuji Vám za pozornost

Filozofická fakulta Masarykovy univerzity

Martin Krčál
krca1@phil.muni.cz